

Deklarācija par lauku apvidu un lauku attīstības politikas nākotni Eiropas Savienībā

2024. gada decembris

Lauku pakta koordinācijas grupas deklarācija

Saīsinātā redakcija

I. Lauku apvidu nākotne ir visas sabiedrības jautājums

- > Lauku apvidiem ir **izšķiroša nozīme ES ekonomikā**, jo tie uztur vitāli svarīgus resursus, no kuriem ir atkarīgas galvenās nozares. Lauku apvidi ir svarīgi, lai **cīnītos pret klimata pārmaiņām, bagātinātu ES sociālo struktūru, saglabātu Eiropas tradīcijas un kultūras daudzveidību un aizsargātu mūsu robežas.**

II. Lauku problēmām nepieciešami steidzami risinājumi

- > Problēmas: **demogrāfija** (depopulācija un iedzīvotāju novecošana), zema **pakalpojumu pieejamība**, digitālā, zaļā un ekonomiskā **pārveidošanās, ierobežoti cilvēkresursi un finanšu resursi.**
- > Risinājumi: **investīcijas** vietējās spējās, infrastruktūrā, pakalpojumos un inovācijā; **sabiedrības virzītas vietējās attīstības** (SVVA) stiprināšana un **vienkāršoti finansēšanas mehānismi.**

III. Nākotnes lauku attīstības politikā nopietnāk jāņem vērā lauku apvidu vajadzības

- > **Holistiskas pieejas īstenošana** lauku attīstībā un **saskaņota finansēšana** no ES, valstu un reģionāliem avotiem;
- > **lauku aspektu** pastiprināta **ieestrādāšana** ar mērķi lauku vajadzības ņemt vērā visās politikas jomās;
- > **obligāts minimālais piešķirums** lauku attīstībai – piemēram, vismaz 30 % no kopējā ES ilgtermiņa budžeta (ārpus lauksaimniecības). Cits risinājums: **īpaša Eiropas Lauku attīstības fonda (ELAF) izveide;**
- > **sabiedrības virzītu iniciatīvu**, arī LEADER/SVVA un viedo ciematu, plašāka izmantošana, nosakot obligātu piešķirumu, kas ir vismaz 10 % no lauku attīstībai paredzētā finansējuma.

IV. Lauku ilgtermiņa redzējuma pārvēršana konkrētā stratēģijā un Lauku pakta modeļa īstenošana

- > ES lauku redzējuma atspoguļošana **ricībspējīgās valsts, reģionāla un vietēja līmeņa lauku attīstības stratēģijās**, kas saskan ar ES prioritātēm un ir izstrādātas partnerībā ar ieinteresētajām personām;

- > **stabila horizontālā un vertikālā koordinācija** (Lauku pakta modelis), ko nodrošina iecelti valdības locekļi, obligātas starpministriju koordinācijas grupas (valsts un reģionālajā līmenī) un obligāta koordinācija starp attiecīgajiem ģenerāldirektorātiem (ES līmenī).

V. Vietējo spēju un vietējās atbildības veidošana

- > **Tehniskais atbalsts, tīklošanās, spēju veidošana** vietējās pašvaldībās, pilsoniskās sabiedrības organizācijās, vietējās kopienās un mazajos uzņēmumos, lai uzlabotu to orientēšanos finansēšanas mehānismos un palīdzētu tiem īstenot inovatīvus projektus;
- > **sākuma finansējums** projektu sagatavošanai un ideju izstrādei vietējā līmenī un **vienkāršotas pieteikšanās procedūras**, tajā skaitā uz rezultātiem balstīti maksājumi un uz sniegumu balstīti finansēšanas modeļi.

VI. ES lauku izdevumu uzraudzības uzlabošana

- > **ES līdzekļu iezīmēšana pa nozarēm un teritoriju veidiem**, lai uzlabotu pārredzamību un pārskatatbildību. Teritoriālajā iezīmēšanā būtu jāņem vērā lauku apvidu īpatnības, un tai vajadzētu būt tādai, kas palīdz novērst situācijas, kurās finansējums neproporcionāli sniedz labumu teritorijām ar lielāku kapacitāti.
- > **SMART rādītāji** (konkrēts, izmērāms, sasniedzams, reālistisks un noteiktā termiņā realizējams), pēc kuriem izvērtēt lauku projektu īstermiņa un ilgtermiņa ietekmi, līdzsvarojot kvantitatīvos un kvalitatīvos aspektus. **Tehniskais atbalsts** ieinteresētajām personām no lauku apvidiem nolūkā pilnvērtīgi ieviest rādītājus.

LPKG deklarācija: vienprātīgi pieņemta 2024. gada 12. decembrī; tajā izklāstīts stratēģisks priekšlikums par ES fondiem un politiku laukos pēc 2027. gada. Tā ir kolektīva atbilde uz jautājumiem, kas izklāstīti Eiropas Komisijas 2024. gada marta ziņojumā par ilgtermiņa redzējumu par ES lauku apvidiem

Lauku pakta koordinācijas grupa (LPKG): neformāla grupa, kura pārstāv pakta dalībniekus un kuras uzdevums ir turpināt pilnveidot pakta un vadīt tā īstenošanas procesu

Lauku pakts: satvars sadarbībai starp dažāda līmeņa pārvaldības iestādēm un ieinteresētajām personām, lai risinātu lauku problēmas

Pievienoties Lauku pakta kopienai un tiešsaistes platformai:

https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/become-member_en

 ruralpact.rural-vision.europa.eu/index_en

 info@rural-pact.eu

Paustais viedoklis ir Lauku pakta koordinācijas grupas viedoklis, un to nevar uzskatīt par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2025

© Eiropas Savienība, 2025. CC-BY 4.0

Vāka fotoattēls: © Flickr

Lauku pakta atbalsta birojs ir projekts, ko īsteno

PRINT ISBN 978-92-68-25733-3 doi:10.2762/0180953 KF-01-25-008-LV-C

PDF ISBN 978-92-68-25732-6 doi:10.2762/0359641 KF-01-25-008-LV-N

Finansē
Eiropas Savienība